

HELYI TANTERV

ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS GYENGÉNLÁTÓ, ALIGLÁTÓ TANULÓK SZÁMÁRA

Ének-zene 1-4. évfolyam

2020.

ÉNEK-ZENE

ÓRATERV (ALSÓ TAGOZAT)

Évfolyam		1.	2.	3.	4.
Éves óraszám		72	72	72	72
Heti óraszám		2	2	2	2
Zenei reprodukció	Éneklés Generatív tevékenység	50	50	45	43
	Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti ismeretek	4	4	6	7
Zenei befogadás	A befogadói kompetenciák fejlesztése	5	5	7	7
	Zenehallgatás	6	6	7	8
Szabadon felhasználható órák		7	7	7	7

A szabadon felhasználható órákat az adott osztály szükséglete szerint gyakorlásra, zenehallgatásra, zenei játékokra használjuk fel.

CÉLOK, FELADATOK

Ének-zene helyi tantervünk a halmozottan sérült; tanulásban akadályozott, látássérült tanulók számára készült. Munkánk figyelembe veszi a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul.

Az aliglátó, gyengénlátó enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a zenei élmény feszültségoldó, harmonizáló, személyiségformáló, terápiás jellegű. Előtérbe kerül a zenei készségek, képességek fejlesztésének összehangolása más készségekkel és képességekkel, pszichikus és gondolkodási funkciók fejlesztésével, valamint a szocializációs folyamattal. Az ének-zenei nevelés speciálisan olyan készségeket, képességeket, kompetenciákat is fejleszt, melyek hatással vannak egyéb, nem zenei képességekre is (transzferhatás). A látássérülés elsősorban a zenei reprodukció, a felismerő kottaolvasás és egyes zeneelméleti ismeretek elsajátítása területén állít akadályt. Ezeken a területeken kívül nehezített a

mozgáskoordináció kialakulása, gyenge az izomerő, lassú a mozgástempó, bizonytalan az egyensúlyérzék, hiányos a térérzékelés, gyenge a tájékozódási képesség, a finom motorikus és a nagymozgások. Fejlődésük során a tapasztalatszerzésük beszűkült, beszédfejlődésük, fogalmi-és szókincsük lemarad ép kortársaiktól. A gyermekcsoportban nagyobb arányban fordulnak elő részképeség hiányok, figyelem- és memóriazavarok, hiperaktivitás, idegrendszeri eredetű logopédiai problémák, valamint alacsony szintű önértékelés, bátortalanság, visszahúzódás, gátlásosság stb..

Célunk, hogy speciális eszközeinkkel, gyógypedagógiai és művészetterápiás módszereinkkel segítsük tanulóinkat, hogy vizuális, - és értelmi képességeikhez mérten a legteljesebben befogadhassák a zenei jelrendszert, örömteli, pozitív zenei élményeket és zenei gyakorlatot éljenek át. Célunk továbbá az az érték közvetítés és az értékörzés a Kodály-módszer segítségével.

A differenciálás fontos szerepet játszik énekórai feladatok megvalósításában is, kiemelt figyelmet fordítva az anyanyelvi kommunikáció segítésére a beszédértés és beszéd centrikusság előtérbe helyezésével a tanulók egyéni sajátosságaihoz, látási teljesítményükhöz való igazodás mellett. A gondolkodási műveletek és a funkcionális képességek, a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés, a szabálytudat kialakítása fejlődik az ének-zene tanítása által.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok nem válnak szét élesen órakeretre, tananyagegységekre. A megjelölt órakeretek a tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát jelölik. Minden órán sor kerül éneklésre, folyik a növendékek zenei generatív készségének fejlesztése, zenét hallgatnak. Ezt segíti a minden órán megjelenő látássérüléshez alkalmazkodó felismerő kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

A TANTÁRGY FEJLESZTÉSI CÉLJAI:

1. Zenei reprodukció

Éneklés

Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítik elő, illetve sajátítják el. A dalok, dalos játékok, mondókák tanulásával a magyaros beszédhangsúly, hanglejtés, tiszta artikuláció, helyes hangképzés fejlesztése, a levegővétel, a vitálkapacitás javítása, a beszédszerveik fejlesztése, a szótagolás pontosságának javítása, gyermekek szókincsének bővítése szükséges.

Generatív és kreatív készségek fejlesztése

A generatív – létrehozó, alkotó – készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják, és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját. A látássérülés kiemelten szükségessé teszi a mozgás koordináció, test séma, téri észlelés, téri tájékozódás, térbeli viszonyok közötti tájékozódás fejlesztését. A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül.

Az aliglátó, gyengénlátó, enyhén értelmi fogyatékos gyermekek sérülésük miatt gyakran nehezebben vonhatók be a zenei, mozgásos improvizatív tevékenységekbe. A feladatok apró lépésekre való lebontása, a sikerélmény megteremtése, a biztató környezet, jó hangulat segít feloldani tartózkodásukat.

Felismerő kottaolvasás

A zenei jelrendszer (szolmizációs kézjelek, ritmikai jelek, vonalrendszer, hangjegyek) tanítását a látássérült gyermekek vizuális képességei határozzák meg. Személyre/csoportra szabottan kell meghatározni és a tanítás során differenciálni a tananyagot. A felismerő kottaolvasás tartalmait, fejlesztési követelményeit csak a szükséges tiflopedagógiai módszerek megválasztásával és alkalmazásával lehet elsajátíttatni a tanulókkal.

2. Zenei befogadás

Befogadói kompetenciák fejlesztése

Az alsó tagozatos osztályokban a mozgás és az éneklés szorosan összekapcsolódik. A mozgás és a zenei élmény kapcsolata lehetőséget ad a zenei jelenségek megéreztetésére és megértésére, a zenei készségek elmélyítésére is. A látássérült enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek életében nagy jelentőségű, hogy a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék), hallásfigyelem és a zenei memória fejlődjön. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival lehet kialakítani.

Zenehallgatás

A rendszeres és figyelmes zenehallgatás a tanulók zene iránti fogékonyságát, zenei ízlését és érzelmi befogadó képességét formálja.

Tárgyi feltételek

- Szaktanterem pianínóval vagy zongorával
- Megfelelő nagyságú tér a mozgáshoz, énekes játékokhoz
- Megfelelő terem a kórusmunkához
- Ötvonalas tábla
- Mágneses tábla
- Ritmushangszerek
- Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók
- Számítógép internetkapcsolattal
- Hangtár, hozzáférhető hanganyag

Az értékelés elvei

Az ének-zene órákon az értékelés célja a tanulók erőfeszítéseinek jutalmazása, a bátorítás és motiválás. Az értékelés akkor látja el hatékonyan motiváló, fejlesztő

funkcióját, ha személyre szabott. Ezt folyamatos megfigyelés alapján, a jó teljesítmény megerősítésével érhetjük el. A tanulókat mindig egyéni előrehaladásukhoz viszonyítva értékeljük, ezzel mintát adunk az önértékeléshez és mások értékeléséhez. A problémákkal küzdő gyerekek (látássérülés, mozgáskoordinációs zavar, visszahúzódás, túlmozgás, zenei készségek-intonáció) segítő, formáló értékelésére kiemelt figyelmet kell fordítanunk.

Az értékelés lehetőségei az ének-zene órákon:

- Részvétel a közös éneklésben és játékokban, órai aktivitás.
- A tanult dalok ismerete, szövegtudás, a dallam és a ritmus egységes megszólaltatása.
- A közös éneklés szabályainak megtartása, a dalok hangulatának megfelelő előadásmód.
- A tanult zenei elemek felismerése, reprodukálása.
- Az írásbeli munkák segítséggel történő, vagy önálló megoldása.
- A megtapasztalt hangszínek felismerése. (tárgyi, környezeti, emberi hangszínek, hangszerek)
- A zenehallgatások során tanúsított figyelem, a megfogalmazott észrevételek, egyéni vélemények.
- Szóbeli értékeléssel, biztatással, és dicsérettel minősítjük a tanulók tudását, illetve az életkori sajátosságoknak megfelelő eszközökkel (léptető tábla, képecskék stb.) jutalmazunk tanév közben.
- Az 1-4. évfolyam félévekor és év végén szóvegesen értékeljük a tanulók munkáját.

1. évfolyam

Témakör	1. ZENEI REPRODUKCIÓ	Órakeret: 54 óra
Előzetes tudás	Az óvodából, iskola előkészítőből hozott dalok, dalos játékok.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
<p>Gyermekdalok, körjátékok, évszakok dalainak, ünnepek dalainak közös és egyéni éneklése, tanulása, fokozatosan bővülő hangterjedelemben.</p> <p>Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása.</p> <p>Dalkíséreték ritmushangszerekkel.</p> <p>Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó és dinamikai elemekkel.</p> <p>A zenei változások követése mozgással.</p> <p>A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása.</p> <p>Ritmikus mozgások zenére, tér- és formagyakorlatok szabad és kötött formákban.</p> <p>Énekes rögtönzések.</p> <p>Ritmusok írása, olvasása, megszólaltatása.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés.</p>		

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>1.1 ÉNEKLÉS</p> <p>Óvodás dalok- gyermekdalok</p> <p>Dalok az állatokról</p> <p>Gyermekdalok, körjátékok</p> <p>Ünnepek dalai</p> <p>Évszakok dalai</p>	<p>Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával, az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Ritmuskíséretes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásban, dalos-játékokban.</p>
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban</p> <p>Énekes improvizációk</p> <p>A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással</p>	<p>A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban. Egyéni adottságaik szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.</p> <p>Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban. Énekes rögtönzések kialakítása. Koncentráció, figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás fejlesztése.</p>
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>Egyszerű ritmusértékek tanulása</p>	<p>Ritmuserékük fejlődése. Alapvető zenei ismereteket szerzése a ritmusok megszólaltatása, és a látássérülésnek megfelelően nagyított ritmus értékek jelölése, terén. (tá, ti-ti) A tanult ritmusértékek felismerése a dalokban, hangoztatásuk ritmusnévvel.</p>

Fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú- közepes-gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés. Körjáték, ünnepek, évszakok. Ritmushangszer, ritmusezenekar. Dalok kísérete. Ritmus-megszólaltató, szabad játék. Ritmikus mozgás. Zene- és mozgás. Dallam-rögtönzés. Ritmusértékek és jelölésük.</p>
-----------------	---

A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén	<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. Hallás utáni daltanulás. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. Erősödjön játékbátorságuk, fejlődjön kreativitásuk. Fejlődjön az örömteli zenélés képességének átélése. Legyenek bátrak a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt. Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására. Ismeretek szerzése a ritmusok írásáról, olvasásáról. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása.</p>
--	--

Témakör	2. ZENEI BEFOGADÁS	Órakeret: 11 óra
----------------	--------------------	-------------------------

<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p> <p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása. Dallamok irányának, mozgásának érzékelése, követése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között. A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának a felismerése. Figyelmük irányultságának és intenzitásának a fejlődése. Auditív figyelem, hangszínek és fogalmak összekapcsolása. Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>Hangok, zajok, zörejek hallgatása, felismerése</p> <p>Hangok, hangzások összehasonlítása, elemzése</p> <p>A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése</p> <p>2.2 ZENEHALLGATÁS</p> <p>Környezetünk hangjai</p> <p>Zajok, zörejek, zenei hangok</p> <p>Kellemes és kellemetlen hangok</p> <p>Egyidejű hangzások</p> <p>Emberi hang: beszéd- és énekhangok</p>	<p>A hallott részletek elemzése, megbeszélése.</p> <p>Ritmus- és dallam megszólaltatása.</p> <p>Alapritmusok, egyszerű dallamfordulatok felismerése hallás után.</p> <p>Környezetünk hangjai, ritmushangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése</p> <p>Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Zenei emlékezet, zenei fantázia.</p> <p>Zörejt, zenei hang, beszédhang, énekhang.</p> <p>Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam.</p> <p>Kellemes és kellemetlen hangok. Környezetünk hangjai.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei az első évfolyam végén</p>	<p>A zenei hallás és a zenei memória fejlődése.</p> <p>A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között.</p> <p>Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése.</p> <p>Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
---	--

ÉRTÉKELÉS

Szöveges értékeléssel minősítjük a tanulók tudását, órai munkáját.

2. évfolyam

Témakör	1. ZENEI REPRODUKCIÓ	Órakeret: 54 óra
Előzetes tudás	Az első osztály dalanyaga.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
<p>Az énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése a gyermekdalok, körjátékok, évszakok dalainak, ünnepek dalainak közös és egyéni éneklésével, fokozatosan bővülő hangterjedelemben.</p> <p>Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása. Dalkíséreték ritmushangszerekkel.</p> <p>Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó és dinamikai elemekkel.</p> <p>A zenei változások követése mozgással.</p> <p>A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása.</p> <p>Ritmikus mozgások zenére, tér- és formagyakorlatok szabad és kötött formákban.</p> <p>Énekes rögtönzések.</p> <p>Ritmusok írása, olvasása, megszólaltatása.</p> <p>Dalok felismerése ritmusuk alapján.</p> <p>Tájékozódás a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében.</p> <p>A látássérülésnek megfelelően nagyított, jól látható ritmusértékek, szolmizációs hangok és kézjelek tanulása, a kottaírás- és olvasás elemi szintjének megismertetése.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Azonosítás, megkülönböztetés, összehasonlítás és egységbe foglalás.</p>		

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>1.2 ÉNEKLÉS</p> <p>Óvodás dalok- gyermekdalok</p> <p>Dalok az állatokról</p> <p>Gyermekdalok, körjátékok</p> <p>Ünnepek dalai</p> <p>Évszakok dalai</p>	<p>Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan)</p> <p>Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására</p> <p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával, az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése</p> <p>Ritmuskíséretes éneklés</p> <p>Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásban</p> <p>Énekhangjuk, éneklési kedvük fejlesztése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban</p> <p>A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján</p> <p>A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján</p> <p>Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban</p>
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése</p> <p>A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással</p>	<p>Egyéni adottságaik szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban</p> <p>Dallam alkotása vershez, adott ritmushoz.</p> <p>Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban.</p> <p>Énekes rögtönzések kialakítása</p> <p>Koncentráció, figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás fejlesztése.</p>
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>Egyszerű ritmusértékek tanulása</p> <p>Kettes ütem, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel</p> <p>Szolmizációs hangok</p> <p>Ritmuskotta, betűkotta</p> <p>három -vagy ötvonalas kotta</p>	<p>Ritmuszérzékük fejlődése.</p> <p>A látássérülésnek megfelelő módon nagyított ritmus,- betű- és három vonalas kotta használatának bevezetésével:</p> <p>Alapvető zenei ismereteket szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén (tá, ti-ti, szün)</p> <p>A tanult ritmusértékeket felismerése, írásuk és olvasásuk.</p> <p>Törekvés a solmizációs hangok és amennyiben jól látható számukra, a kézjelek megismerésére, használatára.</p> <p>(lá, szó, mi,)</p>

Fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú- közepes-gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnepek, évszakok. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Dalok kísérete. Ritmus-megszóllaltató, szabad játék. Ritmikus mozgás. Zene- és mozgás. Dallam-rögtönzés. Ritmusértékek és jelölésük. Vonal és vonalköz.</p>
-----------------	---

A fejlesztés várt eredményei a második évfolyam végén	<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. Hallás utáni daltanulás. Dallamok éneklése a kották segítségével. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. Erősödjön játékbátorságuk, fejlődjön kreativitásuk. Fejlődjön az örömteli zenélés képességének átélése. Legyenek bátrak a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt. Törekvés a ritmusok pontos megszóllaltatására. Ismeretek szerzése a ritmusok írásáról, olvasásáról. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszóllaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása.</p>
--	---

Témakör	2. ZENEI BEFOGADÁS	Órakeret: 11 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása. Ritmusok felismerése kottakép alapján. Dallamok irányának, mozgásának érzékelése, követése. Dallamsorok összehasonlítása, elemzése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között. A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának a felismerése. Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól. Figyelmük irányultságának és intenzitásának a fejlődése.</p>		

<p>Összehasonlítás, azonosítás, összefüggések felismerése Auditív figyelem, hangszínek és fogalmak összekapcsolása. A hangzás különbségeinek megfigyelése. Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, zajok, zörejek hallgatása, felismerése Hangok, hangzások összehasonlítása, elemzése A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése A dallamhallás képességének erősítése</p> <p>2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok</p>	<p>A hallott részletek elemzése, megbeszélése Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése hallás után. Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban.</p> <p>Környezetünk hangjai, ritmushangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása</p>
Fogalmak	<p>Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hangok. Környezetünk hangjai.</p>
A fejlesztés várt eredményei a második évfolyam végén	<p>A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>

ÉRTÉKELÉS

Szöveges értékeléssel, biztatással, dicsérettel minősítjük a tanulók tudását, órai munkáját. Szempontok: részvétel az éneklésben, figyelem, aktivitás, hangokról, ritmusokról tanultak felismerése, reprodukálása.

3. évfolyam

Témakör	ZENEI REPRODUKCIÓ	Órakeret: 51 óra
A témakör nevelési-fejlesztési céljai		
<p>Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése.</p>		
<p>Szöveg - ritmus pontos párosítására törekvés.</p>		
<p>Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.</p>		
<p>Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak a betartására.</p>		
<p>Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához.</p>		
<p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.</p>		
<p>Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján.</p>		
<p>Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén.</p>		
<p>Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.</p>		
<p>A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával.</p>		
<p>A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése.</p>		
<p>A ritmikai és dallami ismereteik bővítése, erősítése.</p>		
<p>Különböző kották (ritmus,- betűkotta,) használata tanári segítséggel. Az ötvonalas rendszer megismertetése.</p>		
<p>A kottairás- és olvasás elemi szintjének megerősítése megfelelő méretű dallamkirakással.</p>		
<p>Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése.</p>		
<p>Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás.</p>		
<p>Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés. Megfigyelés, felismerés, bevésés Azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése.</p>		
<p>Ráismerés, felismerés, besorolás megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Együttes élményben való részvétel.</p>		
<p>Cselekvéses és perceptív gondolkodás fejlesztése.</p>		
<p>Auditív és térbeli tájékozódás fejlesztése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.</p>		
<p>Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p>		

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>1.1 ÉNEKLÉS</p> <p>Gyermek-dalok körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok</p> <p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENY- SÉG</p> <p>Énekes, hangszeres és mozgás rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése</p> <p>1.3 FELISMERŐ KOTTA- OLVASÁS</p>	<p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával, az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése, Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban Kánon éneklés Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására. A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján A tanult dalokat csoportosítása, adott szempontok alapján Ritmuskíséretes éneklés Zenei ízlésük fejlődése, kedvenc dalok választása Közösségi érzésük erősödése</p> <p>Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban Aktív részvétel a ritmusosztinációs gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal A zenei élmények kifejezése változatos formákban Mozgásos játékok, kötött és szabad gyakorlatok zenére Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban.</p> <p>Új ismeretek szerzése, a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén A tanult ritmusértékek felismerése, írása, olvasása Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben</p>

<p>A négyes ütem Újabb ritmusértékek tanulása tá-á További szolmizációs hangok tanulása d, r Ötvonalas kotta írása-olvasása</p>	<p>Törekvés a szolmizációs hangok használatára. az ötfokú hangsor megismerésére (dó, ré) Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában Aktív részvétel kották másolásában, írásában- olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett.</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Párosító dal, virágének. Dalkezdés- és zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ritmus osztinató ritmusérték Zenei kérdés-válasz. Ritmikus mozgás. Zene- és mozgás. Dallam-rögtönzés. Ritmusértékek és jelölésük. Ötfokú hangsor. Belső hallás.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés. Az énekhangjuk, éneklési kedvük és énekbátorságuk erősödése. Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Hallás utáni daltanulás. A kánonéneklés gyakorlása. Muzikalitásuk, zenei hallásuk, kreativitásuk fejlődése. Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban. Az örömteli zenélés képességének átélése. Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban. A látássérülésnek megfelelő méretben nagyított, tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével. Az speciális feladatlapok írásbeli feladatainak pontos kivitelezése, tanári segítségnyújtás mellett.</p>

Témakör	2. ZENEI BEFOGADÁS	Órakeret: 14 óra
<p style="text-align: center;">A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p> <p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történések megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. A belső hallás tudatosítása, erősítése. Ritmusok felismerése kottakép alapján. Dallamok irányának, mozgásának érzékelése, követése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése. Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése. A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. A figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlődése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése A zenei memória fejlesztése. Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése Auditív és motoros kapcsolat erősítése Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>		

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>Hangok, hangzások összehasonlítása, elemzése A hangzás keltette érzések megfogalmazása Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével</p>	<p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia, és a belső hallás fejlesztésére Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamotívumok felismerése ritmus és betűkottáról. Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján</p>

<p>2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Hangszerek, kórusok hangzása, A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásainak hallgatása Részletek hallgatása zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből</p>	<p>Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Ritmussor, dallamsor. Kellemes és kellemetlen hangzások. Hangszerek, kórusok. Zenés mese. Megfigyelési szempontok.</p>
<p>A fejlesztés várt eredményei a harmadik évfolyam végén</p>	<p>A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. Dalok felismerése jellemző részleteik alapján. A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>

ÉRTÉKELÉS

Szöveges értékeléssel, biztatással, dicsérettel minősítjük a tanulók tudását, órai munkáját. Szempontok: részvétel, figyelem, aktivitás, hangokról, ritmusokról tanultak felismerése, reprodukálása.

4. évfolyam

Témakör	1. ZENEI REPRODUKCIÓ	Órakeret: 50 óra
<p>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</p> <p>Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam - ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak a betartására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához.</p>		

Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.
Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján.
Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén.
Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.
A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával.
A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával.
A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése.
A zenei fantázia fejlesztése.
A ritmikai és dallami ismereteik bővítése, erősítése.
Különböző kották használata tanári segítséggel.
A kottaírás- és olvasás elemi szintjének megerősítése.
A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai.
Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése.
Auditív és verbális kapcsolat-társítás
Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés
Megfigyelés, felismerés, bevésés
Azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése
Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés,
érzelmi-akarati beállítódás
Ráismerés, felismerés, besorolás megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése,
szabad rögtönzés
Cselekvéses és perceptív gondolkodás fejlesztése
Auditív és térbeli tájékozódás fejlesztése
Észlelés, megismerés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése, összefüggések felismerése
Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése
Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>1.1 ÉNEKLÉS</p> <p>Gyermekdalok körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok</p>	<p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlásával, az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése, Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban</p> <p>Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása</p> <p>A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján</p> <p>A tanult dalokat csoportosítása, adott szempontok alapján</p> <p>Ritmuskíséretes éneklés</p> <p>Zenei ízlésük fejlődése, kedvenc dalok választása</p> <p>Közösségi érzésük erősödése</p>
<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Dramatizálás- zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban hangulatok, érzelmi állapotok kifejezésével</p>	<p>Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban</p> <p>Aktív részvétel a ritmososztinációs gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban</p> <p>Ellenritmus-, rákritmus megszólaltatása</p> <p>Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal</p> <p>A zenei élmények kifejezése változatos formákban</p> <p>Mozgásos játékok, kötött és szabad gyakorlatok zenére</p>
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTA - OLVASÁS</p> <p>A hármas ütem Újabb ritmusértékek tanulása (ti) További szolmizációs hangok tanulása, a teljes hétfokú hangsor Ötvonalas kotta írása- olvasása, vándorló dó- hellyel.</p>	<p>Új ismeretek szerzése, a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, írása, olvasása megfelelő nagytípusban</p> <p>Tájékozódás a jól látható hanglétrán és a vonalrendszerben</p> <p>Törekvés a szolmizációs hangok használatára, a hétfokú hangsor megismerésére</p>

	<p>Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában</p> <p>Aktív részvétel kották másolásában, írásában-olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett.</p>
Fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Dalkezdés- és zárás. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Kánonéneklés, más népek dalai. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, ráritmus. Ritmusosztinató. Zenei kérdés-válasz. Ritmikus mozgás. Zene- és mozgás. Dallam-rögtönzés. Ritmusértékek és jelölésük. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Számok és hangok. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>

A fejlesztés várt eredményei negyedik évfolyam végén	<p>Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés. Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése. Énekhangjuk, éneklési kedvük fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Hallás utáni daltanulás. A kánonéneklés gyakorlása. Muzikalitásuk, zenei hallásuk fejlődése. A zenei kreativitás fejlődése. Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban. Az örömteli zenélés képességének átélése. Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, nagyított kotta alapján írásuk-olvasásuk, törekvés pontos megszólaltatásukra. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban. A látássérülésnek megfelelően nagyított, tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése tanári segítséggel. A speciális feladatlapokon készített írásbeli feladatok pontos kivitelezése, tanári segítségnyújtás mellett.</p>
---	---

	Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén.
--	--

Témakör	2. ZENEI BEFOGADÁS	Órakeret: 15 óra
----------------	---------------------------	-------------------------

A témakör nevelési-fejlesztési céljai

A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.
A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése.
A belső hallás tudatosítása, erősítése. Ritmusok felismerése nagyított kottakép alapján. Dallamok irányának, mozgásának érzékelése, követése.
Dallamsorok összehasonlítása, elemzése.
A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.
Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése.
Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása.
Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangszínhallás fejlesztése.
A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése.
A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása.
A figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlődése.
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése
Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése
Auditív és motoros kapcsolat erősítése
Logikus, analógiás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése
Auditív figyelem, hangszínek és fogalmak összekapcsolása
A hangzás különbségeinek megfigyelése
Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése

Ismeretek	Fejlesztési tevékenységek
<p>2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE</p> <p>Hangok, hangzások összehasonlítása, elemzése A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése A hangzás keltette érzések megfogalmazása</p>	<p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia, és a belső hallás fejlesztésére Konszonáns és diszszonáns hangzások felismerése, elemzése Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből</p>

<p>Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére Történetek, érzések, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével</p> <p>2.2 ZENEHALLGA-TÁS Környezetünk hangjai Hangszerek hangzása, zenei hangok Egyidejű hangzások Kórusok hangzása A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásainak hallgatása Részletek hallgatása zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből</p>	<p>Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamotívumok felismerése a látássérülésnek megfelelően nagyított betűkottáról, kottaképről Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján</p> <p>Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése</p>
<p>Fogalmak</p>	<p>Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Dallamsorok jelölése. Kellemes és kellemetlen hangzások. Hangszerek, kórusok. Zenés mese. Megfigyelési szempontok.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a negyedik évfolyam végén</p>	<p>A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. Dalok felismerése jellemző részleteik alapján. A tanult hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Aktív befogadás, érzelmi átélés.</p>
--	--

ÉRTÉKELÉS

Osztályozás nélkül szöveges minősítéssel; dicsérrettel, buzdítással. Az értékelés szempontjai: részvétel az órai munkában, aktivitás, a tanult dalok megszólaltatása (ritmus, dallam, szöveg pontossága). Törekedjünk a folyamatos értékelő

megfigyelésre, állandó visszajelzésre mind az egyéni, mind a közös teljesítmények területén.

MÓDSZERTANI JAVASLAT

A halmozottan sérült 1-2. osztályos gyermekek érettségüket tekintve közelebb állnak az óvodás korhoz, mint az iskolához. Ezért az ének-zene óráknak gyermek- és személyiségközpontúaknak kell lenniük, a gyermekek mindenkori szükségleteiből kell kiindulniuk, figyelembe véve szemészeti státuszukat. A zenei reprodukció és befogadás fő tevékenységei a jó hangulatú éneklés, az élvezetes dalosjáték, mozgás zenére, a mondókák, kiolvasók hangoztatása az aktív zenélés a ritmushangszerekkel, és a zenehallgatás. A gyerekek képességeihez igazodva az utánpótláson alapuló játékos tanulás kerüljön előtérbe, csak fokozatosan jelenjen meg a szándékos tanulás.

Az örömteli zenei élmény létrejöttéhez elengedhetetlen, hogy a gyerekek számára érzelmileg biztonságos hangulat teremtsődjön. A dúdolók, mondókák, csiklandozók, lovagoltatók játékos, ritmikus, testi érintésekkel járnak, eközben testi-lelki kapcsolatot, és érzelmi biztonságot hoznak létre gyermek és felnőtt között. A dalos játékok tanítása során a gyerekekkel való együttes játék elengedhetetlen, hogy a mozdulatokat jól megfigyelhessék, ugyanez vonatkozik a ritmushangszerek kezelésére is.

Az ének-zene órákon történő zenei nevelés terápiás hatásának kiaknázása az egyik legfontosabb tanári feladat. A tanulók látási, mozgási problémáival tisztában kell lennünk, mert csak így tudjuk nekik a megfelelő fejlesztést adni. A zenei reprodukciós tevékenység gazdagítja a tanulók képzeletét, növeli alkotókedvét, segíti a ritmusérzék fejlesztését, (áttételesen az anyanyelv tanításához is segítséget nyújtva) és a látássérülteknél oly fontos hallási figyelem, és emlékezet fejlesztését. Nem utolsó sorban összerendezettebbé, harmonikusabbá teszi a tanulók nagymozgásait.

A tanulók eltérő látásteljesítménye miatt, a zenei reprodukció, a felismerő kottaírás- olvasás területén hagyományos és speciális módszerekkel is kell dolgoznunk. A tanulók gyakran összekeverik a kis alaki különbségeket mutató zenei

jeleket, az apróbb részleteket nem veszik észre (pl.: pontozott hangjegyek pontja), a vonalrendszert nem differenciálják pontosan, sort ugranak.

Kezdetben nagyméretű kottaképet, hangjegykottát alkalmazzunk, mert a nagy méret megmutatja az ábrázolt hangjegyek, ritmusok és egyéb zenei jelek karakterisztikus jegyeit, és a csekély különbséget is észrevehetővé teszi. Ha a nagyított képen jól tájékozódnak, fokozatosan csökkentjük a nagyítás méretét, míg meg nem találjuk a legideálisabb, szemmel jól látható kottaképet a gyermek számára. Ekkor, a jól ismert formarészlete is emlékezetbe idézi a helyes vizuális képet, ill. a gondolati műveletek megerősítik a tanulót a felismerésben. Fontos, hogy a megfigyelendő kottakép erős nyomatú, karakterisztikus legyen. Adjunk a gyermeknek elég időt a látottak feldolgozására.

A dalokat zömmel hallás után tanítsuk, és sok gyakorlással segítsük azokat emlékezetben tartani.

A szolmizációs kézjelek alkalmazása nagyban függ a látáscsökkenés mértékétől, a csoportban lévő aliglátó és gyengénlátó gyerekek arányától. A bemutatott kézjeleket az aliglátó tanulók egyáltalán nem látják. A gyengénlátó gyermekek számára közelebről mutatva esetleg megvalósítható használatuk. Ha lehetséges alkalmazásuk, segítő funkciójukról ne mondjunk le (hangköz távolságok felismerése, a memorizálás segítése vizuálisan és mozgásosan, a hangok térbeli helyzetének és magasságviszonyainak érzékeltetése). A tanulókhoz közel elhelyezkedve dolgozzunk. Számítsunk rá, hogy a tanulók által mutatott kézjelek helyes tartását, mozdulatát folyamatosan korrigálnunk kell.

A tananyag feldolgozását segítsük speciális szemléltető eszközökkel:

- élénk színű, nagyméretű ritmuskártyákkal, betűkotta kártyákkal
- szélesebb vonaltávú és vastagabb vonalazású hangjegyfüzetekkel
- a nagyítás különféle lehetőségeivel; fénymásolt, nagyított feladatokkal, tankönyv részletek, olvasógyakorlatok nagyításával és speciális optikai segédeszközök használatával).

A zenehallgatásra szánt művek meghallgatása előtt mindig adjunk a tanulóknak megfigyelési szempontokat, melyekkel célunk egyrészt a tanulók figyelmének aktivizálása, másrészt olyan részletek, formai jellemzők, hangszínek, stb. észre vétetése, melyek irányítás nélkül elkerülnék a gyermekek figyelmét.

A gyerekek kíváncsiságának, játékvágyának és lelkesedésének felkeltése, a sikeres megoldások dicsérete, a pedagógus szeretetteljes elfogadó magatartása, biztosítja a sikeres nevelési hatást.

Forrásanyagok:

Nemzeti alaptanterv 2020

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve 2020

Kerettantervek az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók számára

Helyi tanterv a gyengénlátó, aliglátó gyermekek számára 2012

Előkészítő osztály helyi tanterve 2011

Készítette: Hódi Marianna